

теристика), не е някакво уникално явление в световен мащаб. Такива примери могат да се посочат, макар и не много, в различни части на света и при различни етнически общности, а специално при циганите (и още по-конкретно - на Балканите) това даже е сравнително често срещано явление. Второ, тази специфика на етническото самосъзнание при циганите е пряк резултат от обстоятелството, че те, погледнато в историко-стадиален план, са специфичен тип етническа общност, т.нар. междугрупова етническа общност (МЕГРЕО), характеризираща се, наред с другите си особености, и със сложна йерархическа структура на етническо самосъзнание.

Основният модел на етническото самосъзнание при циганите е тристепенен:

а) съзнание за принадлежност към дадена циганска група (група в "класическия" смисъл на думата, възприет в циганологията) или метагрупова общност от по-висок порядък;

б) съзнание за принадлежност към циганската междугрупова общност като цяло;

в) съзнание за принадлежност към макрообществото (или към отделни негови части), в което живеят или са живели преди.

Съобразно конкретната групова или метагрупова характеристика и при различни културно-исторически условия, различните равнища от този структурен модел могат да излизат на чедно място и да припокриват останалите (без да ги обезличават напълно), като е възможно и разслояването на тези равнища в диференцирани пластове или сфери, което води до още по-сложни модели на етническото самосъзнание при циганите.

Тук ще бъдат пренебрегнати всички съществуващи (и то доста разнообразни) варианти на етническо самосъзнание при отделните цигански групи и метагрупови общности в България, при които този структурен модел носи на своите по-долни, йерархически подчинени степени, преферирано етническо самосъзнание (напр. за принадлежност към българската нация). Вниманието ни ще бъде съсредоточено преди всичко върху тези случаи, при които водещо място в йерархията на различните равнища на етническото самосъзнание има именно преферираното етническо самосъзнание, насочено към друга, нециганска етническа общност. В тези случаи това първо равнище на етническото самосъзнание припокрива и до голяма степен предопределя проявленията на по-долните равнища, вкл. и чувството за принадлежност към циганската общност, което може да не бъде